



Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2026-09-16

Adress

Kalendegatan 1

Diarienummer

STK-2026-880

Yttrande**Till**

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad

KN2026/01172

Sammanfattning

Malmö stad tillstyrker förslaget om höjd schablonersättning (kapitel 5.3). Kommunen bedömer att en höjd ersättning vid markupplåtelse kan bidra till ökad acceptans hos markägare och därmed skapa bättre förutsättningar för en snabbare och mer förutsägbart utbyggnad av elnäten. Detta är en viktig förutsättning för elektrifieringen, energiomställningen, ökad konkurrenskraft och ett robust energisystem.

Samtidigt vill Malmö stad betona att förändrade ersättningsnivåer endast utgör en del av lösningen. För att möta framtidens energibehov krävs ett bredare perspektiv som omfattar lokal rådhöghet, energisystemets helhet, försörjningstrygghet och kommunernas möjligheter att påverka utvecklingen av lokal energiinfrastruktur.

Malmö stad stödjer förslaget att Lantmäteriet får ett nationellt ansvar för att förvalta och utveckla skogs- och åkernormerna (kapitel 6). Gemensamma och uppdaterade värderingsprinciper stärker rättssäkerheten och skapar en mer enhetlig tillämpning.

Yttrande

Generella synpunkter

Malmö stad bedömer att promemorians förslag innebär en väl avvägd förstärkning av markägarnas ersättning utan att medföra orimliga konsekvenser för elnätskollektivet. Den beräknade kostnadsökningen är begränsad i förhållande till de samhällsekonomiska vinster som kan uppnås genom kortare ledtider, snabbare elektrifiering och ökad konkurrenskraft.



Samtidigt vill Malmö stad framhålla att utbyggnad av elnät inte är ett självändamål. Målet bör vara ett robust, kostnadseffektivt och lokalt förankrat energisystem där elnät, lokal energiproduktion, värmesystem, energilager och flexibilitetslösningar samverkar. Framtida reformer bör därför i större utsträckning stärka kommuners möjligheter till inflytande och rådighet över den lokala energiförsörjningen och dess distribution, samt utformas utifrån ett bredare energisystemperspektiv.

Ledtider påverkas av fler faktorer än ersättning

Malmö stad delar ambitionen att minska ledtiderna för elnätsutbyggnad. Samtidigt vill vi framhålla att förseningar ofta har flera orsaker än ersättningsnivån. Lokal delaktighet, transparens, tidig dialog, fysisk planering och möjlighet till påverkan är i många fall minst lika viktiga för att skapa legitimitet och acceptans för större infrastrukturprojekt. Malmö stad bedömer därför att högre ersättning ensam inte är tillräcklig för att lösa de ledtidsutmaningar som energisektorn står inför.

Malmö stad anser att regeringen parallellt bör fortsätta arbetet med att korta ledtider genom effektivare tillståndprocesser, ökad samordning mellan berörda myndigheter och säkerställande av tillräckliga resurser hos bland annat Lantmäteriet och Energimarknadsinspektionen. För att möjliggöra den energiomställning som samhället står inför krävs ett samlat arbete där såväl ersättningsfrågor som tillståndprocesser och myndighetskapacitet utvecklas och effektiviseras.

Kommunal rådighet bör stärkas

Malmö stad vill särskilt framhålla vikten av lokal rådighet över energisystemets utveckling.

I flera kommuner ägs och utvecklas central energiinfrastruktur av externa aktörer samtidigt som verksamheten i flera fall bedrivs under legala monopol. Kommunernas möjligheter att påverka investeringstakt, kapacitetsutbyggnad och strategiska prioriteringar är därmed begränsade, trots att konsekvenserna av kapacitetsbrist eller försenad utbyggnad i hög grad påverkar den lokala samhällsutvecklingen.

Mot bakgrund av energisystemets växande betydelse för samhällssäkerhet, näringslivsutveckling, klimatomställning och totalförsvar bör staten överväga åtgärder som stärker kommunernas rådighet över de lokala energisystemen och deras långsiktiga utveckling.

Ett bredare energisystemperspektiv behövs



Malmö stad anser att promemorian har ett alltför snävt fokus på elnätsutbyggnad. Att ensidigt fokusera på elnätsutbyggnad kan riskera att bidra till att andra samhällsviktiga energiinfrastukturer missgynnas.

Framtidens energisystem består inte enbart av elnät utan också av lokal energiproduktion, energilager, fjärrvärme, nyttjande av spillvärme, lågtempererade värme- och kylsystem samt olika former av flexibilitetslösningar. För att uppnå ett robust och kostnadseffektivt energisystem bör framtida regelutveckling i större utsträckning utgå från ett teknikneutralt perspektiv.

Malmö stad efterlyser därför att staten även analyserar markåtkomst- och ersättningsfrågor för annan energiinfrastuktur än elnät samt andra typer av åtgärder som begränsar behovet av kostsam nätutbyggnad.

Uppföljning av reformen behövs

Regeringen bör följa upp reformen några år efter ikraftträdandet. Uppföljningen bör omfatta huruvida antalet frivilliga markupplåtelseavtal har ökat, huruvida antalet överklaganden har minskat och huruvida ledtiderna faktiskt har förkortats.

5.3. Schablonersättningen höjs för markintrång vid utbyggnad av elledningar

Malmö stad tillstyrker förslaget om höjd schablonersättning. Kommunen bedömer att en höjd ersättning vid markupplåtelse kan bidra till ökad acceptans hos markägare och därmed skapa bättre förutsättningar för en snabbare och mer förutsägbar utbyggnad av elnäten. Detta är en viktig förutsättning för elektrifieringen, energiomställningen, ökad konkurrenskraft och ett robust energisystem.

Samtidigt vill Malmö stad betona att förändrade ersättningsnivåer endast utgör en del av lösningen. För att möta framtidens energibehov krävs ett bredare perspektiv som omfattar lokal rådighet, energisystemets helhet, försörjningstrygghet och kommunernas möjligheter att påverka utvecklingen av lokal energiinfrastuktur.

Vidare vill Malmö stad betona vikten av att ha en tidig dialog kring tydliga avtalsvillkor och underlag som anger till exempel eventuell påverkan på den pågående markanvändningen och ledningssträckning. Detta är särskilt viktigt vid alla typer av tvångsvis markupplåtelse för att skapa förståelse och acceptans mellan parterna. En tidig dialog kan i förlängningen även leda till att minska behovet av att överklaga beslut. Därmed kan utbyggnadsprojekt ske i snabbare takt vilket är en vinst för alla inblandade parter.

6. En ansvarig myndighet för skogs- och åkernormerna



Malmö stad stödjer förslaget att Lantmäteriet får ett nationellt ansvar för att förvalta och utveckla skogs- och åkernormerna. Gemensamma och uppdaterade värderingsprinciper stärker rättssäkerheten och skapar en mer enhetlig tillämpning.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S)

Sekreterare

Isabelle Henningsson